

DE TWIJFELAAR.

Hoe verre ik vluchten mocht, wat zou de vlucht mij baten?
Ofschoon ik heiligdom en hardstee had verlaten,
Den vijand niet ontvloën,
Die allen vrede mij meedoogenloos doet derven,
In wiens bestrijding ik als martelaar zal sterven,
Maar zonder martelkroon!

Heb deernis, Gij

Heb deernis als waarmee Gij op den Jongling staardet,
Dien door Uwe offerbeë zijns rijkdoms Gij vervaardet,
Die weenend van U ging!

Bewaar me er voor, o Heer! die mij 't gelaat bedekke,
Dat immer, hem gelijk, ik me aan den strijd onttrekke,
En reddeloos verdwaal;
Eer onze klachte rijst, kent Gij reeds onze nooden,
Stil ook de mijne dan, beschaamd tot U gevloeden,
Opdat Uw kracht mij staal!

POTGIETER. Uit „De jonge Priester.”

Vond.

De zon tint met haar laatste stralen het heuvelig landschap. Maar hij is niet in de stemming, om natuurschoon te genieten, al ondervindt hij den invloed van de avondstille. Hij heeft zoeven nog wel naar buiten gezien. Hij weet, hoe de groote zon daar achter die hoogten is verdwenen, hoe ze langzaam zinken zal tot onder de kim. En dit weten stemt hem weemoedig. Want haar verdwijnen is een verdwijnen van het licht. Een onzichtbare, eenzame vogel zingt nog zijn lied. Het is een afscheidslied aan de dalende zon. Melancholisch klinkt dat zoete gefluit in de wijde stilte.

Dit avonduur is zijn denkuur.

Hij is alleen met zichzelf. Hij vraagt en hij antwoordt. Maar zijn antwoorden bevredigen niet. Hij luistert naar zijn eigen gedachten.

Er is geen harmonie tusschen de stille natuur daar buiten en de wereld daar binnen.

Onrust is er in dat hart en geen vrede.

De gedachten vermenigvuldigen zich; ze jagen elkander na. Ze keeren weer terug en ze warrelen dooreen; ze kruisen elkander.

De vallende avond schijnt zijn slagschaduw te werpen in het leven van dien mensch, die naar klaarheid en scherpeheid zoekt, maar vergeefs tracht te onderscheiden.

Vaagheid; doezelige verten; onbestemde omtrekken; al neveliger wordende ideeën

Hij zocht hier in zijn klooster, wat hij niet kon vinden in het drukke leven, maar hij werd teleurgesteld, want ook hier is het niet. Zelfs hier niet; in de groote stilte, ver van de wereld.

Waarom bestaat hij eigenlijk — wat beteekent zijn leven in dat groote geheel, dat historie heet — wat moet hij doen, om het doel te bereiken, dat voor dat leven bestemd is — hoe moet hij gelukkig worden, hoe verkrijgen den vrede, waarnaar zijn hart dorst, omdat het een menschenhart is!

Is hij nu op den goeden weg, die naar het geluk leidt, naar het echte geluk, dat tevreden maakt en geslingerde zielen in evenwicht brengt!

Is het waar, wat de groote denkers der voorgaande eeuwen hebben geschreven!

En wie der wijzen is de waarheid het dichtst genaderd? Wie — die een these verkondde of die haar weer wegredeneerde?

Hij twijfelt. Twijfelt aan de oprechtheid van zijn willen, aan zijn liefde voor een principe, dat hij eens met vuur verdedigde. Aan de waarheid van wat onomstootelijk was verklaard. Aan wat hij geloofde, vroeger.

De twijfel aan het eene wekte dien aan het andere.

Hij voelt zich zoo ongelukkig.

Hij twijfelt eigenlijk altijd.

Als hij werkt in het klooster: vermoeienden handenarbeid of nog vermoeiender denkarbeid. Als hij zich nederlegt op de harde legerstede, als hij zich kastijdt met het stramme koord; als hij zich opricht met middernacht, en, de kaars in de hand, voortschuifelt door de lange gangen om er bij die nis te luiden de bel, die oproept tot de nocturnae. Als hij zich spoedt naar de kapel en als hij er knielt en er prevelt zijn: Deus ad fuvendum me festina: O, mijn God, haast u tot mijne hulpe. Want hij heeft al zoo vaak gebeden die hulpe en nog werd ze hem niet geboden.

Strijden wil hij wel, als hij maar wist, dat de bange strijd leiden zal tot overwinning. Het kruis wil hij wel dragen, als hij er maar zeker van was, dat de kroon hem niet zal ontgaan. Lijden is hem niet te veel, als maar de heerlijkheid na dit lijden volgt. Voor hem.

Dat hij tevergeefs zou hebben gedacht en geleefd — dat al de moeiten zijns levens hem niet nader zouden brengen aan het doel, dat is de bange vrees, die hem martelt.

Dat hij niet vinden zal de waarheid, waarnaar hij zoekt, en blijven zal de onwetende, voor wien de raadsele zich vermenigvuldigen, dat is de angst van zijn leven.

De schemer sluiert de heuvelen. Nog kleurt het prachtig avondrood den hemel in het Westen.

Maar een floers verdoft de schoonheid. En het duistere van den avond gaat over straks in het donkere van den nacht.

Waar is het Licht!

* * *

We leven in de eeuw van den twijfel.

Er is wel nimmer een tijd geweest, geschikter om te twijfelen dan onze tijd.

Verloopt de wereldgeschiedenis naar een vast plan; loopt er een lijn door de historie, of is deze een chaos; spoedt het wereldleven zich voort naar z'n slot: vernieling en vernietiging! Heeft het recht z'n loop en behoort het tot de eeuwige dingen, die na onrustige schommeling toch hun vasten stand zullen nemen, als de kompasnaald op zee?

De vragen naar geestelijke waarden worden in onze dagen verstikt door de talloze vraagstukken van materieelen aard, en wat in onze jeugd als onaantastbare waarheid gold, is nu door de critiek onwaarschijnlijk verklaard.

De idealen van velen gaan niet verder dan tot hoog loon en een gemakkelijk leven.

Men zoekt naar het verloren Paradijs, maar men zoekt het op zonderlinge wijze en op zonderlinge plaatsen.

Het leven wankelt. Het is z'n koers kwijt.

Er is onrust overal. En de twijfel wordt geboren in zoo'n tijd van onrust. De twijfel aan het meest eenvoudig-ware. Het maatschappelijk en economisch leven raakt al meer in de war door dien twijfel. De ordeningen Gods staan niet meer voor het bewustzijn der menschen als vaste levenswetten, levensvoorwaarden voor het wezenlijke levensgeluk. Het hinken op twee gedachten — het trachten God en Mammon te dienen — het voeden van de twijfelzucht, maakt ongelukkig.

En straks zwenkt het wankele leven geheel naar den verkeerden kant.

Het maken van rechte paden voor den voet wordt al zeldzamer.

We moeten weer gaan luisteren naar God. Naar Zijn Woord.

Alleen maar luisteren. En onze wijsheid moet weer dwaasheid worden voor ons besef.

Luisteren naar God. Dat moeten onze geleerden van allerlei slag, onze huisvaders en moeders, onze handelsmannen en werklieden, onze regeerders, onze soldaten . . . en het zwijgen opleggen aan al die stemmen, die haar critiek doen hooren en overeenkomstig die critiek haar nieuwe wetten stellen. Twijfelen kan overwonnen worden door luisteren. Luisteren kunnen we slechts, als we zwijgen kunnen. Als we onze gedachten kunnen stellen onder Hoogere Leiding.

Gods Woord, zegt Kierkegaard, kan niet worden gehoord in al die luidruchtigheid; laat er toch gezwegen worden.

De rechte ontwikkeling wordt bevorderd, waar geluisterd wordt naar den meester, die het weet. Er is jaren lang gedweept met een schijnontwikkeling, die praten leerde, critiseeren, twijfelen. En die twijfel leidde tot ontkenning van de waarheid.

En hij veroorzaakte de verwarring.

En nu komt de wereld er niet uit, dan alleen met zich te stellen onder de Wet Gods.

Dat zal moeilijk zijn voor die wereld, om zich daaronder te stellen. Veel moeilijker nog dan het was voor eenig volk, om den vrede terug te geven aan Europa. En toch is het de eenige voorwaarde voor een gerust en stil leven. Want dit alleen geeft weer richting aan voor het leven, vastheid in handel en wandel; dit kan weer een eind maken aan het twijfelen.

Alle Evangelisatie moet zich bewegen naar dat doel en weer zeggen aan de menschen, die niet weten, waar ze zoeken moeten, om te vinden, en die niet kiezen kunnen tusschen de meeningen der geesten, dat er is een profetisch Woord, dat zeer vast is en dat zich in den loop der eeuwen bewezen heeft als het Woord der Waarheid.

A. L. V. H.

Van menschen, dieren en planten.

HONDENLEED.

Voor 't raam van m'n studeerkamer gezeten, in een van die echte, ouderwetsche, gemakkelijke vensterbanken, kijk ik uit op m'n tuin.

Er is thans, we schrijven eind Februari, nog niet veel te zien — en wát zich nog vertoont, heeft zich eigenlijk onverantwoordelijk vroeg door het al te mooie voorjaarsweer laten verleiden tot een kijkje buiten het veilig-warme winterhuisje, waarin Maartsche vorst en dito sneeuwbuien tevergeefs plegen binnen te dringen. De onvoorzichtig zich half en half opende perzikknoppen zullen, vrees ik, dan ook nog een zwaren strijd te voeren hebben, willen ze straks met hun rozerode bloesems wedijveren met die van haar buurvrouw, de morel, welke wijselijk de luiken heeft gesloten gehouden.

Een paar kippen scharrelen in dit middaguur rond, op hoop van in den pas omgespitten bodem mogelijk nog een enkelen worm te verrassen, voor een hoendersmaak een ware delicatessé, vooral nu door de duurte van harde granen dit laatste artikel behoorlijk gerantsoeneerd verstrekt wordt.

De Februari-middagzon schijnt met Aprilkracht en geeft geheel de rustige, landelijke omgeving een voorjaarsachtige tint.

Maar wat beweegt zich daar toch onstuimig in de doornenhaag, dat deze begint te schudden? Met korte rukken zwiept de breede kruin heen en weer... en ziet — daar verschijnt van om den hoek van het huis het zich nijdig schrapgezette achterstel van onzen anders zoo goedge Max.

Arme Max! — Reeds acht jaren waart ge gewoon het lenige hondenlichaam frank en vrij te bewegen waarheen ge wildet; ge waart steeds uws meesters trouwe gezelschap op zijn tochten en wandelingen, ge mocht naar hondenmanier snuiven en kluiwen en snuffelen aan alles, wat ge langs den weg zaagt liggen... en thans! — Het hondenhok, het gehate, dat daar met z'n zwart-asphalten dak zoo somber in dien hoek staat, zou van uw hondenleed kunnen verhalen, toen ge op hoog bevel werd opgesloten en vast-

gekluiserd. En die muilkorf, precies volgens in de wet aangegeven model, tot welks verwijdering ge u thans in die schuddende doornenhaag ijverig en hardnekkig bezig houdt, is hij niet uw groote hondenverdriet, den ganschen dag?

Sedert, vermoedelijk van over onze Oostgrens, de zoo gevreesde, en terecht gevreesde, hondsdoelheid werd binnengesleept, moesten, volgens wettelijk voorschrift, in de noordelijke provinciën alle honden opgesloten of gemuilkorfd worden. Voorwaar, voor deze trouwe viervoeters, des menschen meest geliefde huisdieren, een ware bezoeking. — En toch zoo noodzakelijk — omdat dit de eenige manier is, uitgaande van de stelling, dat voorkomen beter is dan genezen, om deze voor den mensch zoo gevaarlijke ziekte te bestrijden en te beteugelen. Want het feit is er, dat alleen door den beet van een dollen hond deze merkwaardige zenuwziekte wordt overgebracht, beter gezegd, wordt „ingebeten” bij den mensch.

Reeds in oude tijden werd dan ook de „dollehondsbeet” als overbrenger van de ziekte al gevreesd, hoewel men over de eigenlijke oorzaak nog in het duister tastte, en van meening was, dat het optreden gebonden zou zijn aan meer dan gewone warmte in de atmosfeer, aan hongersdorst of andere kwellingen, waaraan de hond leed. Eerst aan den grooten Louis Pasteur, een der kopstukken op het gebied der bacteriologie, gelukte het te bewijzen, dat deze geheimzinnige ziekte gebonden was aan een bepaalde smetstof, aanwezig in het centrale zenuwstelsel van den lijdenden hond en eveneens voorkomende in diens speeksel en aldus zeer gemakkelijk langs den natuurlijke weg door den verwoeden beet van den zenuwzieken hond over te „enten” in het lichaam van z'n slachtoffer, in den regel soortgenoot.

Na korter of langer tijd, ook al afhankelijk van den aard en de plaats der bijt-wond, openbaren zich bij dit slachtoffer ziekteverschijnselen, welke meestal duidelijk wijzen op een psychologische storing, zich uitende in allerlei raar-ongewone gedragingen van het dier, als: happen naar denkbeeldige vliegen, opeten van de onmogelijkste voorwerpen, vreemd-heesch blaffen, zich verweeren tegen gehallucineerde aanvallen en dergelijke; verschijnselen, welke gewoonlijk slechts een viertal dagen aanhouden, waarna in den regel, althans als het dier niet zoogenaamd „stil-dol” is, een drang ontstaat om eruit te breken, tot elken prijs, en te gaan zwerven, wezenloos voortlopend.

En juist thans is het dier zoo gevaarlijk, omdat alles, wat zich in zijn weg stelt, door zijn gestoord brein als aanvaller wordt aangezien, waartegen het zich heeft te verdedigen door van zich af te bijten. Aldus wordt de gevaarlijke ziekte kilometers wijd verbreid, soms in een enkelen dag. Ten slotte, na vaak veel onheil te hebben gesticht, valt het dier verlamd neer aan den weg en sterft, indien niet vóórdien reeds een kogel aan zijn leven een eind gemaakt heeft.

De groote en toch zoo eenvoudige en vrome Louis Pasteur, wien het gegeven werd, deze geheimzinnige ziekte te kunnen verklaren, hij werd eveneens het middel in Gods hand om deze voor menschen zoo gevaarlijke krankheid te bestrijden. Het mocht hem gelukken, gebruik makende van de wetenschap, dat na het eenmaal doortaan hebben eener infectieziekte, zij het ook in lichten graad, een zekere onvatbaarheid (immunitéit) in den gevolge daarvoor bestaan blijft, ook voor deze hondsdoelheid een enting te vinden, welke, mits bijtijds toegepast, het gevaar kan keeren en het leven kan redden. Vele slachtoffers mochten reeds, sinds zijn eerste patiënt, Jozef Meister, een schaapherder, aldus genezen werd, aan deze methode-Pasteur hun leven danken.

Max, arme gemuilkorfdé Max, indien ge wist, hoe noodzakelijk die korf is, en hoe het mij verdriet je daarmee te kwelen — ge zoudt mij na die vruchteloze vernieling van die doornenhaag niet zoo verwijtend aan zitten kijken.

V.

R.

